KONTEMPLACJA IKONY DUCHOWOŚCI ZGROMADZENIA SIÓSTR ŚWIĘTEGO JÓZEFA

KONTEMPLACJA IKONY DUCHOWOŚCI ZGROMADZENIA SIÓSTR ŚWIĘTEGO JÓZEFA

Kraków 2012

© Zgromadzenie Sióstr Świętego Józefa

Pozwolenie na druk:
s. M. Leticja Niemczura, Przełożona Generalna CSSJ

Opracowanie tekstu:
s. M. Jana Przetak - Wikaria Generalna CSSJ
i s. M. Wirginea Pasternak CSSJ

korekta projektu i rysunku Ikony
Ks. Zygfryd Kot SJ

korekta opisu Ikony
Ks. dr Dariusz Klejnowski-Różycki

Pisanie Ikony:
Dzieło Wspólnoty Zgromadzenia Sióstr Świętego Józefa

Opracowanie graficzne:
Andrzej Sochacki

ISBN 978-83-88153-78-5

Wydawca:
PROeMS
Wydawnictwo La Salette Księży Misjonarzy Saletynów
www.saletyni.pl, e-mail: wydsalet@kr.onet.pl

Druk:
Drukarnia Beltrani, Kraków

IKONA DUCHOWOŚCI ZGROMADZENIA SIÓSTR ŚWIĘTEGO JÓZEFA

Charyzmat przez lata rzeźbiony, wyryty w historii, wypisany w sercach, wiatr czasu położył przed nami. Dar nieba i ziemi pisany myślą, natchnieniem, łaską i pracą.

Zapraszam Cię, wejdź głębiej i poczytaj znaki pisane kochającym sercem. Ikona jest dziełem wspólnoty. Rodzi się z poszukiwania głębi zdarzeń, historii i doświadczeń. Od pierwszej myśli, pytania, propozycji, otwartości i zgody poprzez modlitwę, refleksję i wiarę nawet w niemożliwe. Na kapitulne pytanie, jak dziś rozumieć i realizować charyzmat Zgromadzenia i cóż oznacza jego dogłębne i szerokie rozumienie szukamy odpowiedzi. Czas płynie, Duch Święty w pomysłach przebiera. Aż wreszcie zaczyna się coś rodzić... Czas na dojrzewanie projektu, precyzowanie poszczególnych elementów i ich znaczenia w ikonie. Umiejscawianie postaci, wymowa gestów i relacji. I ten sam czas modlitwy, postów, aktów miłości i ascezy, dowolnie przez wielu obranej. Uzgodnień z Bogiem i ludźmi. Aż wreszcie ręce ruszyły do pracy; grafija, złoto, farby pomieszane z modlitwą, umocnione przebaczeniem, jednością ducha i ideałami. I dalej ikona pisze się sama, przychodzą myśli i naturalnie układa się geometria

Ikony. Płynie wiara Kościoła, Duch Zgromadzenia z mocą przemawia... Tworzą się szkice, kolejne osoby zaangażowane w pracę dodają ze swego. Łączy się moc Boga i trud człowieka. Poszczególne postacie wędrują po desce, utrwala się ich duch i przenika twórców. Święci znajduję swe miejsce na ikonie i zaczynają przemawiać. Wiara miesza się z nadzieją, żeby na wierzch ikony wyciągnąć duchowości oblicze i ukazać MIŁOŚĆ charyzmatu istotę. I tak też się stało. Powiało świeżością odnowionego ducha... W sposób czytelny, jednoznaczny i jasny zaczynamy czytać napisaną Ikonę – dzieło Wspólnoty. Wchodzimy w nią razem, stajemy w szeregu z Tymi, co idą przed nami. Oto Wspólnota łaski i daru.

Ikona ta wprowadza w przygotowanie do świętowania dziesięciolecia kanonizacji św. Zygmunta Gorazdowskiego, wyniesionego do chwały ołtarzy 23 października 2005 r. Bardzo dziękuję Siostrze Wirginei Pasternak i całej ekipie Sióstr za wkład w powstanie tej Ikony oraz za specjalistyczne i kompetentne rady doświadczonych ikonopisarzy, Księdzu Zygfrydowi Kot SJ i Księdzu dr Dariuszowi Klejnowskiemu- Różyckiemu.

s. M. Leticja Niemczura
Przełożona Generalna CSSJ

Ikona jest tajemnicą obecności Bożej, a zarazem tym rodzajem sztuki chrześcijańskiej, która łączy w sobie to co cielesne, z tym co duchowe. W Starym Testamencie Bóg objawiał się zasadniczo przez słowo. Od momentu, gdy Słowo Ciałem się stało, niewidzialne staje się widzialne, gdyż **Ikoną** Boga Niewidzialnego stał się Jezus Chrystus (por. Kol 1,15), *który jest odblaskiem Jego chwały i odbiciem Jego istoty* (Hbr 1,3). Co więcej, także tych, którzy Boga miłują, przeznaczył On na to, by się stali na wzór obrazu Jego Syna (por. Rz 8,29).

W ikonografii każda postać jest podpisana. Podpis jest bardzo ważnym elementem, ponieważ według teologii i antropologii zawartej w Biblii znać kogoś po imieniu, to wniknąć w jego serce, być w bliskiej z nim zażyłości. Na tej ikonie podpisy są w języku łacińskim, który jest językiem Kościoła rzymskiego, a Zgromadzenie nasze – jako Jego cząstka – rozszerzając się coraz bardziej na różne kraje świata, zabiega o Jego jedność. Tylko podpisy Jezusa i Maryi zachowują greckie skróty, stosowane w ikonografii łacińskiej, staro-cerkiewno-słowiańskiej.

Pragnąc wejść w misterium ikony, należy otworzyć się na to, co ukryte w symbolice i barwach[1]. Tylko wtedy materialny znak, jakim jest malowidło na desce, napełnia się życiem i przestaje być jedynie wyobrażeniem[2]. Innymi słowy;

1 Zob. L. Uspienski. Teologia ikony, Poznań 1993, s. 13-22
2 Por. L. Potyrała OSJ, *Ikona. Katechetyczna funkcja ikony*, Kraków 1998, s. 59

do ikony można przystępować jak do tekstu. Skoro ikona została ***napisana****, można ją* ***odczytać***[3]. Ponieważ ikona jest Tajemnicą, mogą w Nią wejść tylko ci, którzy mają przenikliwe, duchowe spojrzenie, światłe oczy serca, ci, którzy wpatrując się w ikonę, zaczynają się nią modlić[4].

Przyjdź Duchu Święty, odnów we mnie wiarę, obudź pragnienie spotkania z Tobą, Bogiem Żywym. Otwórz dziś dla mnie okno tej ikony. Aby to było możliwe, w sercu swoim czynię teraz akt przebaczenia i pojednania wobec tych, z którymi nie mam pokoju… z moimi braćmi, siostrami, ze

3 M. Bielawski, *Blask ikon,* Kraków 2005, s. 9

4 Por. s. G. W. Dryl OSU, *Kontemplacja ikony, Chrystus i Abba Menas,* Kraków 2010

wspólnotą[5]. Przyjdź Duchu Święty, wprowadź mnie w ciszę miłości Ojca, pozwól mi wniknąć głęboko w misterium duchowości mojej Rodziny zakonnej, która jest cząstką Twojego Kościoła, ubogacającą Go charyzmatycznym darem danym przez Ciebie po to, aby dawać świadectwo w świecie o wybranym aspekcie tajemnicy Chrystusa[6]. Przyjdź Duchu Święty, oświecaj mnie i prowadź…

Odczytywanie ikony rozpoczniemy od symbolicznego znaczenia materiałów, na których spoczywa malowidło. Deska, bo na niej ikona jest pisana, swoją symboliką odwołuje się do rajskiego drzewa życia oraz do *drzewa, na którym zawisło Zbawienie świata* i weryfikuje naszą wierność jedynej Miłości, która ujawnia się i hartuje w pokorze życia ukrytego oraz w cierpieniu przyjętym, aby dopełniać we własnym ciele *braki udręk Chrystusa* (Kol 1, 24). Na desce naklejone jest płótno przypominające Świętą Chustę – Mandylion, który ma moc uzdrawiania. Stąd ikona, ze względu na związek z Osobą Jezusa Chrystusa zawsze ma aspekt terapeutyczny[7]. Na przyklejonym płótnie nałożonych jest 12 warstw tzw. lewkasu (zaprawy kredowo-klejowej). Liczba ta symbolicznie przypomina 12 pokoleń Izraela (por. Joz 4, 1-13) oraz Apostołów, na fundamencie których zbudowany jest Kościół, gdzie kamieniem węgielnym jest sam Jezus Chrystus (por. Ef 2,20). W samym sercu Mistycznego Ciała Chrystusa znajduje

5 Por. Tamże

6 Por. Jan Paweł II: Posynodalna adhortacja apostolska *Vita Consecrata,* nr 36

7 Por. J. Różycka-Klejnowska, ks. D. Klejnowski-Różycki, *Studium ikony,* Zabrze 2011, s. 173

się życie konsekrowane, gdyż odzwierciedlając sposób życia Jezusa, najpełniej wyraża naturę Kościoła.

Ikona skomponowana jest w formie prostokąta. Dolna część kompozycji przedstawia Zgromadzenie Sióstr Św. Józefa realizujące swój charyzmat na ziemi, a górna część w złotym świetle to rzeczywistość nadprzyrodzona. Dokładnie w środku kompozycji górnej części, jest umieszczony Jezus – Słowo Wcielone, co oznacza, że **Jezus Chrystus jest w centrum duchowości Zgromadzenia Sióstr Św. Józefa.** Jest On źródłem charyzmatu Zgromadzenia, kształtuje jego oblicze w duchu Ewangelii i konkretyzuje go w dziejach świata[8]. Treść charyzmatu wypisana jest na otwartej Księdze w ręku Jezusa: ***Miłujcie się wzajemnie, tak jak Ja was umiłowałem. Po tej miłości, którą będziecie darzyć jedni drugich, wszyscy poznają, żeście uczniami moimi*** (J 13,34b-35). Zatrzymajmy wzrok na **Jezusie**. To **Emmanuel** – „Bóg z nami" patrzy na nas miłującym spojrzeniem, jest wychylony do nas, jakby mówił: *oto Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata* (Mt 28,20) i zaprasza nas do zacieśnienia więzów osobistej przyjaźni z Nim, byśmy mogły pełniej włączyć się w dzieło Jego zbawczej misji, którą przyszedł na świat wypełnić. Jedną ręką Jezus błogosławi, a w drugiej trzyma otwartą Księgę

8 Por. P. Liszka CMF, *Charyzmatyczna moc życia zakonnego*, Wrocław 1996, s. 144

Słowa Bożego, aby nam przekazać, że najwyższą zasadą naszego konsekrowanego życia jest naśladowanie Go ukazane właśnie w Ewangelii[9]. Jezus jest ubrany w białą tunikę z ozdobnym kołnierzem, co oznacza Bóstwo Chrystusa oraz w hymation – wierzchnią szatę koloru zielonego, symbolizującą życiodajność i więź z Duchem Świętym. Podatność na Jego uświęcające działanie warunkuje prawidłowy rozwój życia duchowego, a także intensywność przeżywania osobistej przyjaźni z Bogiem. Głowa Chrystusa otoczona jest aureolą, nimbem krzyżowym, na którym jest wypisane w skrócie Imię Boga: *Jestem, który jestem* (Wj 3,14). Nimb krzyżowy to wymowny znak, że chwałą Chrystusa jest Jego Krzyż. To uświadamia nam, że miłość, która wypływa z serca Boga, jest nierozłączna od ofiary i krzyża. Postać Chrystusa wpisana jest w koło; także w geometrii ikony jest wiele ukrytych kół, które symbolizują pełnię i doskonałość, do której mamy nieustannie dążyć.

Kierunek wertykalny kompozycji ikony ukazuje Trójcę Świętą: Jezusa Emmanuela, Ducha Świętego w postaci gołębicy i Rękę Opatrzności Boga Ojca, uświadamiając nam, że wspólnota zakonna, tak jak cały Kościół, jest odblaskiem tajemnicy Boga w Jego życiu trynitarnym, wezwana do życia w jedności, której Jezus pragnął i o którą prosił Ojca dla wszystkich swoich uczniów[10].

Popatrzmy teraz na **Maryję**, która na ikonie ukazana jest jako Orantka, czyli Orędowniczka, a zarazem Dziewica Znaku (por. Iz 7,14) obrazująca Wcielenie Słowa Bożego. To połączenie postaci Bogurodzicy i Chrystusa w Jej łonie oddaje jedną z najgłębszych tajemnic: zrodzenie Boga w ciele. Także bogactwo złota zdobiącego Jej szaty symbolizuje Światłość niebiańską, która zstąpiła na ziemię za pośrednictwem Bogarodzicy[11]. W tych symbolach ikonograficznych ukazuje się nam miejsce Święte Świętych, wnętrze Maryi, w łonie której z Ducha Świętego poczyna się Bóg – Człowiek: łono Jej stało się większe od nieba[12]. Każdy, kogo Bóg powołał i posłał, powinien zdobywać i rodzić dusze dla Chrystusa. Macierzyństwo duchowe dokonuje się poprzez żywe słowo, będące owocem kontemplacyjnego kontaktu z Bogiem, poprzez modlitwę pełną oddania się Bogu, a zwłaszcza poprzez ofiarę i cierpienie. Na ikonie Maryja jest przedstawiona frontalnie, uroczyście wznosząca ręce, w czym wyraża się cała siła Jej wewnętrznego życia i pobożność. Widzimy Ją w momencie trwania przed Bogiem i gotowości do dania odpowiedzi: *Oto ja służebnica Pańska, niech mi się stanie według twego słowa...*

9 Por. Konstytucje Zgromadzenia Sióstr św. Józefa, nr 96

10 Por. Jan Paweł II: *Vita Consecrata*, nr 101

11 Por. O. Popova E. Smirnova P. Cortesi, *Ikony*, Warszawa 2003, s.119

12 Por. J. Różycka-Klejnowska, ks. D. Klejnowski-Różycki, *Studium...*, s.383

(Łk 1,38). Jej ręce są podniesione w porywie modlitewnym, wstawienniczym, a dłonie są otwarte, gotowe przyjąć każdego. To Niepokalana Dziewica, Łaski Pełna[13], bez wszelkiej zmazy grzechu Poczęta, Pośredniczka Łask, Matka, Pani i doskonały wzór świętości.

Szaty Maryi są tradycyjne: czerwony maforion – chusta na głowie Maryi, która okrywa całą Jej postać oraz niebieska suknia. Ich kolory symbolizują połączenie w osobie Maryi dziewictwa i macierzyństwa, Jej ziemskiej natury i Bożego powołania. Jej potrójne dziewictwo (przed, w czasie i po narodzeniu Chrystusa) podkreślone jest przez trzy gwiazdki na ramionach i na czole, a symbolem Niepokalanego Poczęcia Maryi są białe, pozłacane mankiety przy rękawach sukni. Maryja jest Bramą Niebios, gdyż przez nią Bóg wszedł w dzieje ziemi łącząc się z ludźmi tak ściśle, że stał się jednym z nas. Maforion od spodu jest purpurowy, co jest znakiem Jej godności Królewskiej, jak również symbolicznym ukazaniem Przybytku Najwyższego, Świętego Świętych, które w świątyni Izraela było zasłonięte szkarłatnym płótnem. Zasłona ta podczas śmierci Jezusa *rozdarła się przez środek* (Łk 23,45). Takim

13 To nowe imię Maryi otrzymane podczas Zwiastowania, por. Jan Paweł II, *Redemptoris Mater*, Watykan 1987, nr 7

Przybytkiem stała się Maryja. A Wy? *Czyż nie wiecie, żeście świątynią Boga i że Duch Boży mieszka w was* (1Kor 3,16)?

Nieco wyżej po obu stronach Maryi przedstawione są moce niebieskie – Anioł w bieli i ognistoczerwony Serafin. Obecność w kompozycji mocy niebieskich w odniesieniu do Maryi oznacza, że Bogurodzica przez swoją pokorną zgodę na uczestniczenie w akcie Wcielenia Boga podnosi ludzkość na stopień wyższy od aniołów, bowiem i Bóg nie przyjął podobieństwa aniołów, ale przyoblekł się w ludzkie ciało[14]. *Czym jest człowiek, że pamiętasz o nim, albo syn człowieczy, że się troszczysz o niego; mało co mniejszym uczyniłeś go od aniołów, chwałą i czcią go uwieńczyłeś. Wszystko poddałeś pod jego stopy* (Hbr 2,5-8).

W najbliższej relacji z Maryją i Jezusem – jak widać na ikonie – jest **św. Józef,** Oblubieniec Niepokalanej, którego Bóg powołał do wyjątkowej służby Słowu Wcielonemu, który stał się *szczególnym powiernikiem tajemnicy „od wieków ukrytej w Bogu"* (por. Ef 3,9)[15]. Jako Oblubieniec i dziewiczy Małżonek Maryi, na co wskazuje biała lilia u Jego boku, św. Józef ukazany jest dynamicznie, w postawie gotowości i wielkoduszności wobec Bożych zamierzeń, co pobudza do postawienia sobie pytania: jaka jest moja dyspozycyjność i ofiarność w służbie Jezusowi? Sposób, w jaki św. Józef jest przedstawiony na ikonie, przywołuje nam na myśl tajemnicę Ofiarowania Pana Jezusa w Świątyni, podczas którego *mieli również złożyć w ofierze parę synogarlic, albo dwa młode gołębie*

14 Por. J. Różycka-Klejnowska, ks. D. Klejnowski-Różycki, *Studium...*, s. 383

15 Jan Paweł II, *Redemptoris Custos*, Watykan 1989, nr 5

zgodnie z przepisem Prawa Pańskiego (Łk 2,22-24). Moment ofiarowania jest jakby wzajemnym obdarowywaniem Niebieskiego Ojca i ziemskiego opiekuna. Jest niepojętym wyrazem zażyłości Stwórcy i stworzenia oraz obrazem bezmiernej miłości, bo na ofiarę ludzkiego serca Bóg odpowiada łaską przynoszącą doskonały owoc[16]. Wierność św. Józefa prawu mojżeszowemu uświadamia nam, że powinnyśmy żyć według norm zawartych w ustawodawstwie, bo one są pewną drogą do całkowitego oddania się Bogu i dają skuteczne wskazania do codziennego życia konsekracją zakonną[17].

Święty Józef na tej ikonie cały zwrócony jest w kierunku Jezusa i Jego Matki. Odziany jest w chiton – spodnią szatę o kolorze nazywanym w ikonografii „sinyj", który oznacza to, co ziemskie, by pokazać, że w szarzyźnie zajęć miał serce żyjące miłością, a myśli i spojrzenie skupione na Wcielonym Słowie, będącym najgłębszą treścią Jego życia. Natomiast hymation – wierzchnia szata jest koloru ciemnoróżowego. To kolor symbolizujący głęboką radość i nadzieję św. Józefa, który nauczył się je czerpać z bezgranicznego zawierzenia Bogu we wszystkim, co go spotykało, nawet w ciemnościach wiary. Jego

16 Por. Konstytucje ..., nr 28
17 Por. tamże, nr 314

Oblubieńcza, gorąca miłość do Maryi, pełna szacunku, dyskrecji i ogromnej delikatności, której swoją postawą uczył Jezusa jest dla nas umocnieniem na drodze ślubowanej Jezusowi czystości w oblubieńczej z Nim relacji.

Po lewej stronie Maryi widzimy **św. Franciszka z Asyżu** w postawie adoracji oraz uniżenia i miłującego szacunku dla Maryi i Jej Syna Jezusa. W kontemplacji Bożych Tajemnic dokonuje się bowiem najgłębsza duchowa formacja – proces upodobnienia się oblubienicy do Oblubieńca. Duchowe podobieństwo św. Franciszka do Chrystusa symbolizują stygmaty otrzymane w darze od Boga przez pośrednictwo Serafina[18], którego widzimy w górnym prawym rogu ikony. Podstawową regułą jego życia była Ewangelia, co symbolizuje Księga Słowa Bożego umieszczona w lewej jego dłoni, którą na znak szacunku trzyma przez płótno. Św. Biedaczyna z Asyżu, jak nikt inny, przyjął Słowo Boże i pozwolił się temu Słowu przemienić tak, iż stał się jakby drugim Chrystusem (por. Ga 2,20). Pozwolił się on Bogu prowadzić, a usłyszawszy tajemniczy głos Boga: „Franciszku, idź i odbuduj Mój Kościół!"[19],

18 Por. *Relacja Trzech Towarzyszy, w: Wczesne Źródła Franciszkańskie, red. S. Kafel OFM Cap*, Warszawa 1981, t. II, s. 49
19 Por. *Relacja Trzech Towarzyszy*, w: *Wczesne...*, t. II, s. 26

odpowiedział najgłębszym i radykalnym posłuszeństwem Bogu i Kościołowi. Pragnąc doskonale naśladować Chrystusa, wpatrywał się w krzyż *Pana naszego Jezusa Chrystusa*, który na ikonie trzyma w prawej ręce. Żył w ubóstwie, prostocie i pokorze, czego wyrazem jest brązowy habit – znak ascezy i pokutnego stylu życia. Wiedział bowiem, że branie codziennego krzyża i podejmowanie pokuty pozwala żyć pełniej ewangeliczną miłością i ukierunkowuje na wyłączne szukanie Królestwa Bożego[20].

Spójrzmy teraz na **św. Elżbietę Węgierską** – Księżną Turyngii, którą miłość do Chrystusa Ukrzyżowanego inspirowała do ofiarnej i czynnej miłości względem najbardziej potrzebujących ludzi, gdyż wierzyła, że spotkanie z nimi jest spotkaniem z samym Bogiem. Jej książęce pochodzenie symbolizuje purpurowy kolor peleryny, która od spodu jest koloru zielonego – znaku nadziei, która tak mocno promieniowała w jej życiu. Prosta szara tunika św. Elżbiety jako tercjarki Trzeciego Zakonu św. Franciszka pokazuje, że największą godnością człowieka jest służyć sprawie Królestwa Bożego i doprowadzić drugiego człowieka nie tylko do spotkania z Jezusem, ale do zjednoczenia i głębokiej zażyłości z Nim[21]. Zachęcona *Listem do wszystkich wiernych*[22] napisanym przez św. Franciszka, zapragnęła żyć tak jak on – radykalnie według Świętej Ewangelii. Zrealizowała to pragnienie heroicznym życiem, będącym prawdziwie *Hymnem o miłości*, o której pi-

20 Por. Konstytucje..., nr 97

21 Por. s. G. W. Dryl OSU, *Kontemplacja ...*

22 Por. *List do wiernych(redakcja pierwsza)*, w: *Pisma św. Franciszka z Asyżu* ,Ojcowie Kapucyni, Warszawa 1990, s. 148

sze św. Paweł w Liście do Koryntian (Kor 13, 1-13). Św. Elżbieta jest dla nas wzorem nie tylko chrześcijańskiego miłosierdzia, ale i twórczego przeżywania cierpienia, zranień, wierności Bogu zarówno w trudnościach, jak i w obfitości oraz przykładem dobrego przeżywania straty bliskich, domu, dobrego imienia. Wzrastała ona bowiem w Chrystusie wraz z każdą kolejną stratą – pozorną porażką życiową[23].

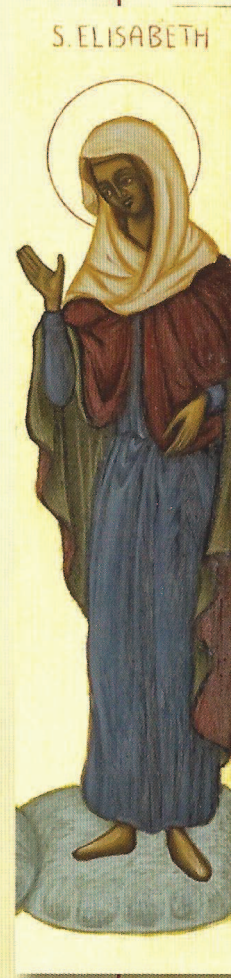

Na tej ikonie jest w gronie świętych jeszcze jedna sylwetka, bardzo dla każdej józefitki ważna. To nasz Ojciec Założyciel, **św. Ksiądz Zygmunt Gorazdowski.** Na ikonie przedstawiony jest najbliżej św. Józefa, Patrona Kościoła Świętego, ponieważ całe jego kapłańskie życie było nacechowane wiernością Kościołowi i Jego Pasterzom, co wyraża uroczysty strój – papieskiego Szambelana[24], w który jest odziany. Cenił sobie dar kapłaństwa i dziękował Bogu, że go *raczył powołać do stanu kapłańskiego i w tym świętym stanie tyle dał łask i sposobności do czynienia dobrze* [jego] *Rodakom*[25]. *Przeżywanie Ofiary Chrystusa prowadziło go ku chorym, biednym i potrzebującym, /.../ zawsze działał w duchu komunii, która w pełni objawia się w Eucharystii*[26]. Na ikonie Ojciec Zygmunt jest

23 Por. s. E. Mazurek CSSJ, *Impresje o Patronach naszego Zgromadzeni*, w: Sesja dla Sióstr Przełożonych i Formatorek, Kraków, 2011 r.

24 Ks. Z. Gorazdowski 20.04.1905r. został mianowany przez Stolicę Świętą tajnym Szambelanem Ojca świętego Piusa X

25 Ks. Z. Gorazdowski: *Testament*, 1918 r.

26 Benedykt XVI, *Homilia Kanonizacyjna*, Rzym, 23.10.2005 r.

ukazany w postawie dynamicznej. Prawą dłonią błogosławi Zgromadzeniu, by rozszerzało się ku chwale Pana Boga i ku pożytkowi cierpiącej ludzkości. Wzniesiona dłoń Ojca Założyciela może też być interpretowana jako wskazanie na rzeczywistość nadprzyrodzoną, by nas nauczyć, że nasza posługa miłosierdzia będzie skuteczna wtedy, gdy całą nadzieję złożymy w ojcowskiej miłości Boga i Jego Opatrzności i gdy Chrystus będzie źródłem naszych uczuć i gorliwości apostolskiej[27]. Lewą ręką natomiast wskazuje na logo Zgromadzenia, symbol otrzymanego od Ducha Świętego charyzmatu i przekazuje go Siostrom zachęcając je, by były obecne wszędzie tam, gdzie rozlega się krzyk ludzkiego cierpienia. Gest lewej ręki skierowany na ikonie ku osobom umieszczonym w rzeczywistości ziemskiej uświadamia nam, że we wspólnocie uczniów Chrystusa możliwy jest *jeden duch i jedno serce* (por. Dz 4,32,37), a podział obowiązków jest dobry i skuteczny (por. Dz 6,1-7), że służąc ludziom potrzebującym, trzeba być twórczym, korzystać z różnych sposobów i środków (por. 2 Kor 8, 9-13). Ojciec Zygmunt swoim życiem daje nam przykład hojnego i radosnego dawcy (por. 2 Kor 9,6-15), miłosiernego Samarytanina (por. Łk 10,30-37), żyjącego słowami Jezusa:

27 Por. Dekret o heroiczności cnót ks. Zygmunta Gorazdowskiego, Rzym 20.12.1999r.

Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mniecie uczynili (por. Mt 25,40).

Taki depozyt wiary i charyzmatu przekazał Ojciec Zygmunt pierwszemu pokoleniu **Sióstr**, które w pierwotnym zakonnym stroju umieszczone są pośrodku dolnej kompozycji ikony. Ponieważ ten sam charyzmat jest nadal udzielany osobom powołanym do naszej Rodziny zakonnej i w nowy sposób realizowany i rozwijany w historii Zgromadzenia, na ikonie widzimy również Siostry w aktualnym, czarnym stroju i szarym misyjnym. Zmieniający się strój zakonny symbolizuje także potrzebę dynamicznej i twórczej wierności misji Zgromadzenia w postawie uległości wobec Bożych natchnień, dostosowując formy do nowych zmieniających się czasów i potrzeb Kościoła... Gdzie i skąd w codzienności józefitka ma czerpać siły i moc do czynienia dobra innym w duchu miłosierdzia? Siostry na ikonie swymi dłońmi wskazują dwa kierunki; **„Studnię Mądrości Bożej"** i spojrzenie **„ku górze"**. Studnia Mądrości Bożej jest symbolem Chrystusa – pulsuje wodą żywą, niczym niezmąconą i nieograniczoną, która używana jest przy Chrzcie. Woda Chrztu ma moc uczynić nas świętymi i nieskalanymi, jest widzialnym znakiem

mocy Chrystusa, pogłębionej w konsekracji zakonnej. Woda to symbol także mocy Ducha Bożego, bo Jezus powiedział: *Jeśli ktoś jest spragniony, a wierzy we Mnie – niech przyjdzie do Mnie i pije! Jak rzekło Pismo: strumienie wody żywej popłyną z jego wnętrza. A powiedział to o Duchu, którego mieli otrzymać wierzący w Niego* (J 7, 37n). Jak widać, Mądrość Boża prowadzi nas również do czerpania ze Słowa Bożego, tak szczodrze podawanego w codziennej Liturgii. Spojrzenie **„ku górze"**, to najpierw ideały naszej Rodziny zakonnej i drogi do ich realizacji zawarte w Ustawodawstwie i Tradycji, które symbolicznie ukazuje Logo Zgromadzenia. Przez nie dalej sięgając wzrokiem spotykamy Chrystusa i Jego Matkę oraz świętych Patronów i moce niebieskie. Nad wszystkim, co jest w niebie i na ziemi, czuwa tajemnicza, miłująca Ręka Bożej Opatrzności, która wszystko podtrzymuje w istnieniu i wszystkim kieruje[28], ciągle posyłając Ducha Świętego – Ducha Prawdy do serc naszych (por. J 14, 15-17), byśmy odkrywały Go w samym centrum naszego życia, jak Maryja, której imię nosi każda z nas. Wśród Sióstr dostrzegamy też przedstawicielkę „Modlitewnych Grup św. Józefa", a w osobie mężczyzny – tych wszystkich ludzi, z którymi współpracujemy i spotykamy się na drogach naszego życia. Umieszczenie ich we wspólnocie Sióstr oznacza, że jesteśmy posłane do budowania komunii z osobami świeckimi, które są zapraszane do włączenia się w naszą charyzmatyczną posługę i do głębszego uczestnictwa w duchowości naszego Zgromadzenia. Wspólnoty nasze mają się stawać dla tych ludzi miejscami nadziei i bezpośredniego doświadczenia ducha rad ewangelicznych, gdzie miłość, czerpiąca moc z modlitwy, źródła komunii, staje się zasadą życia

28 Por. *Hymn,* Godzina Czytań, Pallotinum 1988,t.IVs.748; s.862

i zdrojem radości. To zachęci osoby świeckie, by żyły duchem Błogosławieństw i dawały o nim świadectwo, dążąc do przemiany świata zgodnie z zamysłem Bożym[29].

Zatrzymajmy jeszcze wzrok na logo Zgromadzenia, symbolicznie ukazanym sposobie realizacji charyzmatu, w które wpisana jest dewiza naszej Rodziny zakonnej: ***SERCE PRZY BOGU, RĘCE PRZY PRACY***[30]. Warto się przez chwilę zatrzymać nad głębią przesłania, które niesie to hasło. Najpierw „serce" ucznia jest zaproszone, by towarzyszyć Jezusowi i dopiero z tej bliskości i zażyłości relacji powstają czyny miłości.

29 Por. Jan Paweł II: *Vita Consecrata,* nr 51, 54, 55

30 Logo i tak sformułowane hasło weszło w józefickąą tradycję w ramach soborowej odnowy Zgromadzenia. Projektodawcą była S. Elekta Lasko, a wykonawcą juniorystka - S. Agnieszka Maniak

Taką właśnie prawdę głosi Ewangelia: *I ustanowił Dwunastu,* ***aby Mu towarzyszyli****, by mógł wysyłać ich na głoszenie nauki i by mieli władzę wypędzać złe duchy* (Mk 3, 14-15). Logo jest umieszczone na złotym tle, które oznacza nadprzyrodzoność, bo charyzmat i duchowość Zgromadzenia to dar Boży. W geście józefickich wyciągniętych rąk, rozdających chleb z miłością i składających go u stóp Krzyża odczytujemy założycielowe tchnienie charyzmatyczne, by w ludziach potrzebujących tu i teraz, kierując się duchem wiary i miłości, widzieć Chrystusa i Jemu służyć wlewając w strapione serca nadzieję, bo przecież powiedział: *wszystko co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili* (Mt 25, 40). Chleb jest symbolem tego, co najbardziej potrzebne do życia. Jest on też materią Eucharystii, pod postacią której ukrywa się Bóg żywy. Oznacza to, że podejmując czyny miłosierdzia trzeba dawać Ubogiemu Chrystusowemu to, czego potrzebuje do życia doczesnego i wiecznego. Przedstawione na ikonie serce w kolorze złotym to symbol serca przepełnionego miłością nadprzyrodzoną i pokazujące, że dopiero z takim sercem możemy iść do ludzi. *Miłosierdzie niechaj naszą matką będzie* – pouczał Ojciec Zygmunt – *bo kto łaknącego chlebem Słowa Bożego nakarmi, kto pragnącego napojem mądrości ochłodzi, kto błędnego do domu przywiedzie, kto niewinnego broni, kto słabego w wierze*

i w cierpliwości posila, kto w ciężkości cieszy i sam z nim boleje, ten zaiste pobożny, zaiste miłosierny, prawy przyjaciel Boży jest [31].

Spójrzmy jeszcze na moce niebieskie; **Anioł w bieli** w pełnej szacunku postawie adoracyjnej trzyma w rękach przez płótno kielich, symbol Eucharystii – bezgranicznej miłości miłosiernej Boga. W Eucharystii moja krucha ludzka miłość zostaje przebóstwiona; staję się uczestnikiem boskiej natury (por. 2P 1,4). Kielich nasuwa skojarzenia nie tylko z Ostatnią Wieczerzą, ale także z kielichem z Ogrójca, kielichem goryczy i cierpienia oraz gorzkiej Męki Jezusa, która jest zapowiedzią Zmartwychwstania. Obrazuje to złoty kielich na złotej przestrzeni ikony. **Ognistoczerwony Serafin** adoruje Krzyż Chrystusa, na którym „zawisło Zbawienie świata". Z szacunkiem też przechowuje narzędzia Męki, którymi się posłużył, by naznaczyć św. Franciszka ranami Chrystusa. Kolor szaty Serafina wyraża ogień, żarliwość miłości i duchowe oczyszczenie. Te symbole ikonograficzne pokazują, że dążenie do świętości wymaga podjęcia duchowego zmagania[32], dlatego

31 Ks. Z. Gorazdowski, w: *Zamkniecie rachunków i wykaz czynności Towarzystwa Miłosierdzia pod godłem „Opatrzności" we Lwowie za czas od 1 lutego 1882 do 31 stycznia 1883,* Lwów 1883r.

32 Por. Jan Paweł II: *Vita Consecrata,* nr 38

– aby wzrastać aż do wyznaczonej pełni – trzeba praktykować ascezę osobistą i wspólnotową, która oczyszcza i przemienia całe życie[33] i pozwala żyć w Chrystusie i z Chrystusem oraz radośnie głosić światu Jego Zmartwychwstanie[34].

Ogarnijmy jeszcze wzrokiem i sercem całą ikonę. Łatwo można dostrzec, że dolna kompozycja ziemskiej pielgrzymki **Zgromadzenia jest jak dom** mocno zakorzeniony **w Kościele**, którego symboliczna kopuła rozpościera się nad świętymi Postaciami i się nie kończy. Kopułę wieńczy podwójny okrąg jak ślubna obrączka, w którym Duch Święty w postaci gołębicy miłująco rozpościera swe skrzydła. Jako dom Boży budowani jesteśmy na tym świecie, abyśmy u jego kresu zostali na wieki uświęceni[35]. Budowli, a raczej budowaniu towarzyszy trud, zmaganie, co niekiedy układa się jak stacje drogi krzyżowej, symbolicznie ukazane w falującym ułożeniu krzyżyków Sióstr. Natomiast poświeceniu towarzyszy radość i pokój. Nie staniemy się jednak domem Boga, dopóki nie będziemy się wzajemnie miłowały, tak jak On nas umiłował (por. J 13,34). Każda z nas musi więc podjąć wysiłek, by tworzyć we wspólnocie taką atmosferę miłości, jaka cechowała Świętą Rodzinę w Nazarecie, gdzie wspólnota modlitwy, pracy i wzajemnej służby była siłą ubogacającą Jej Członków[36]. Na tej ikonie każdy Święty stoi na własnej chmurce, ale są one

33 Por. Tamże, nr 103
34 Por. Konstytucje..., nr 74
35 Por. Św. Augustyn, *Liturgia Godzin....*, t. I , s. 1046
36 Por. Konstytucje..., nr 14

ze sobą połączone[37]. Tak też we wspólnocie, z różnorodnością osobistych charyzmatów mamy się stawać dzięki mocy Bożej *jednym duchem i jednym sercem* (por. Dz 4, 32), i budować rodzinną atmosferę, gdzie w centrum będzie Chrystus, a przykazanie miłości Boga i bliźniego jedynym i najwyższym prawem. W kompozycji ikony Święci nie różnią się wzrostem, ponieważ wszyscy oni wpisani są w duchowość naszego Zgromadzenia i stali się dla nas wzorem oddania swego życia na służbę Bogu, a my modląc się próbujemy odczytać i czerpać z piękna ich duchowości, ale moc oddziaływania

37 Każdy Święty stoi na własnej chmurce, to znak ich niepowtarzalności, a obłok jest symbolem Ducha Świętego

każdego z tych Świętych na kształtowanie życia duchowego konkretnej józefitki zna tylko Bóg.

Kiedy kontemplujemy Ikonę Duchowości naszej Rodziny zakonnej doświadczamy szczególnej relacji z Osobami na niej przedstawionymi, dlatego z głębi serc wołajmy:

Przenajświętsza Trójco, błogosławiona i błogosławiąca, napełnij swoim błogosławieństwem nas, które powołałaś, abyśmy wyznawały wielkość Twojej miłości, Twojej miłosiernej dobroci i Twojego piękna.

Boże Ojcze, uświęć nas, swoje córki, które konsekrowały się Tobie dla chwały Twojego imienia. Wspomagaj nas swoją mocą, abyśmy mogły świadczyć, że Ty jesteś początkiem wszystkiego, jedynym źródłem miłości i wolności. Dziękujemy Ci za dar życia konsekrowanego, które z wiarą szuka Ciebie, a pełniąc swoją powszechną misję, wzywa wszystkich, aby zmierzali ku Tobie.

Jezu Zbawicielu, Słowo Wcielone, Ty powierzyłeś nam dar naśladowania Ciebie w konsekracji zakonnej, spraw, abyśmy miłując Ciebie coraz więcej, były dla współczesnego człowieka świadkami Twojego miłosierdzia, zapowiedzią Twojego powrotu, żywym znakiem dóbr przy-

szłego zmartwychwstania. Niech żadna próba nie oderwie nas od Twojej miłości.

Duchu Święty, Miłości rozlana w sercach, który doprowadzasz do końca misję Chrystusa przez różnorakie charyzmaty, prosimy Cię, napełnij nasze serca głęboką pewnością, że zostałyśmy wybrane, aby kochać, wielbić i służyć. Pozwól nam zaznać Twojej przyjaźni, napełnij nas Twoją radością i pociechą, pomagaj przezwyciężać chwile trudności, oświecaj w wątpliwościach i głębszym odczytaniu charyzmatu Zgromadzenia. Daj nam odwagę podejmowania wyzwań naszych czasów i łaskę ukazywania ludziom dobroci i człowieczeństwa Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa[38].

Do Ciebie Maryjo Niepokalana, która pragniesz duchowej i apostolskiej odnowy swoich dzieci, przez miłość do Chrystusa i przez całkowite oddanie się Jemu, kierujemy z ufnością naszą modlitwę. Maryjo, Matko nadziei i wielkiego zawierzenia, bądź z nami na naszych drogach. Ty, która pełnisz wolę Ojca, wstawiaj się za nami, które działamy w historii, pewne, że plan Ojca się wypełni.

Święty Józefie, Tobie Bóg objawił przez Anioła Tajemnicę Wcielenia Bożego Syna. Dopomóż nam wsłuchiwać się nieustannie w głos Boży w naszych sercach i właściwie odczytywać Jego wezwania. Wyjednaj nam też u Jezusa łaskę

38 Por. Jan Paweł II: *Vita Consecrata*, nr 111

takiej dyspozycyjności wobec Bożych wymagań i planów, jakiej wzór mamy w Twoim całkowitym darze z siebie dla Pana. Ukochany nasz Ojcze, Twojej ojcowskiej opiece oddajemy całą naszą Rodzinę Zakonną i błagamy, by rozwijała się na chwałę Bożą.

Święty Ojcze Zygmuncie, Ty otwierając się na działanie Ducha Świętego umiałeś odczytywać „znaki czasu" i wielkodusznie odpowiadać na potrzeby Kościoła i świata. Naucz nas wychodzić naprzeciw ludziom w potrzebie i nieść im pomoc, a nade wszystko nieść im Jezusa. Wspomagaj nas w pracy dla dobra ubogich, głodnych, pozbawionych nadziei, abyśmy stawały się znakiem i narzędziem czułej dobroci Boga wobec całego świata.

Święty Franciszku, Święta Elżbieto, Święci Aniołowie i wszystkie nasze świątobliwe Poprzedniczki, upraszajcie nam żar i zapał do radykalizmu ewangelicznego i radosnej służby braciom.

O to Was prosimy
w imię Pana naszego Jezusa Chrystusa.
Amen.

Święty Ks. Zygmunt Gorazdowski urodził się w Sanoku dnia 1 listopada 1845 r. w katolickiej, głęboko wierzącej rodzinie szlacheckiej. Od dzieciństwa ciężko chorował na nieuleczalną wówczas gruźlicę.

Po ukończeniu gimnazjum w Przemyślu podjął studia prawnicze na Uniwersytecie we Lwowie. Przerwał je jednak na drugim roku i wstąpił do Seminarium Duchownego we Lwowie. Gwałtowne nasilenie się choroby płuc sprawiło, że mimo ukończenia studiów teologicznych, dopiero po 2-letnim intensywnym leczeniu otrzymał święcenia kapłańskie w Katedrze lwowskiej dnia 25 lipca 1871 r.

Już na pierwszych placówkach pracy duszpasterskiej dał się poznać, jako człowiek posiadający wyjątkowy charyzmat kapłańskiej i charytatywnej służby.

Od 1877 r. rozpoczął niezwykłą działalność kapłańską i dobroczynną we Lwowie. Najdłużej, bo ok. 40 lat pracował w Parafii św. Mikołaja. W tym czasie jako wikary, administrator, a potem proboszcz, podjął w wielu szkołach pracę katechetyczną, angażował się w pracę wydawniczą i redaktorską, zainicjował czy wprost ufundował we Lwowie szereg dzieł chrześcijańskiego miłosierdzia takich jak: Dom Pracy dobrowolnej dla żebraków, tanią Kuchnię Ludową, Zakład dla nieuleczalnie chorych i rekonwalescentów, Internat dla ubogich studentów Seminarium Nauczycielskiego, Zakład Dzieciątka Jezus dla samotnych matek i porzuconych niemowląt, katolicką polsko-niemiecką Szkołę św. Józefa, oraz katolicką Gazetę Codzienną. Dnia 17 lutego 1884 r.

powołał do istnienia zakonne Zgromadzenie Sióstr Św. Józefa, które przejęło Jego charyzmat miłości miłosiernej względem najbardziej potrzebujących ludzi.

Ksiądz Zygmunt zmarł w opinii świętości we Lwowie dnia 1 stycznia 1920 r. i tam został pochowany na Cmentarzu Łyczakowskim.

Ojciec Św. Jan Paweł II beatyfikował Ks. Zygmunta Gorazdowskiego dnia 26 czerwca 2001 r. we Lwowie, a kanonizacji dokonał Papież Benedykt XVI dnia 23 października 2005 r. w Rzymie. Jego wspomnienie liturgiczne jest obchodzone 26 czerwca.

Zgromadzenie Sióstr Świętego Józefa misję swego Założyciela św. Ks. Zygmunta Gorazdowskiego nadal realizuje:

- służąc osobom chorym, starszym, niepełnosprawnym,
- angażując się w wychowanie dzieci i młodzieży,
- włączając się w pracę katechetyczną, oświatową i różne formy pracy parafialnej.

Siostry głoszą Chrystusa i świadczą o Nim w 11 krajach świata, w tym na terenach misyjnych w Afryce i Ameryce Pd. Apostolat Zgromadzenia wspierają Modlitewne Grupy św. Józefa, Wspólnoty Duchowego Dzieła Pomocy Powołaniom oraz członkowie Referatu Misyjnego.

Informacje bardziej szczegółowe,
można uzyskać pod adresami:

31-518 **Kraków**, ul. Moniuszki 8, tel. 12 617 61 00
33-100 **Tarnów**, ul. Mościckiego 34, tel. 14 622 11 37
50-319 **Wrocław**, ul. B. Prusa 28/2B, tel. 71 322 83 23
79000 **Lwów**, ul. Kopernika 20/22, tel.: 00 380 32 261 15 88

www.jozefitki.pl

MODLITWA O UPROSZENIE ŁASK ZA PRZYCZYNĄ ŚW. ZYGMUNTA GORAZDOWSKIEGO

Boże, Panie Miłosierdzia,
który nieustannie pochylasz się
nad ludzką niemocą
i masz szczególne upodobanie
w tych, którzy czynią miłosierdzie,
racz udzielić nam łask.....
za wstawiennictwem
świętego Zygmunta,
jaśniejącego Twoją
miłosierną miłością.
Prosimy o to przez Chrystusa
Pana naszego. Amen.

Ojcze nasz..., Zdrowaś Maryjo... Chwała Ojcu....